

> Coördinatie door Céline Mercier, Verantwoordelijke van de informatie- en communicatiedienst bij Brulocalis, en André Fernandes, Digital Communications Officer bij de CEMR.

WELK BELEID VOOR DE EUROPESE LOKALE BESTUREN NA 9 JUNI?

Op 9 juni zijn er Europese verkiezingen. Naar aanleiding van die stembusgang hebben we onze Europese koepelorganisatie CEMR (*Council of European Municipalities and Regions*) een paar vragen gesteld over de Europese legislatuur. Welke grote thema's hebben een impact gehad op de Europese lokale besturen en wat mogen we vooral verwachten voor de toekomst? Als voorzitter van de CEMR beantwoordde Gunn Marit Helgesen onze vragen. Ze is ook voorzitter van de Noorse vereniging van lokale en regionale overheden, gemeenteraadslid van Vestfold en Telemark, lid van het Congres van de Raad van Europa en vertegenwoordigt Noorwegen in de *World Council* en het uitvoerend bureau van UCLG (*United Cities and Local Governments*).

> Gunn Marit Helgesen, voorzitter van de CEMR

Welke conclusies kunnen we trekken uit de EU-wetgeving van de voorbije 5 jaar die volgens u een impact hebben op de lokale besturen?

Gunn Marit Helgesen: "De Europese Commissie onder leiding van Ursula von der Leyen had een ambitieuze politieke agenda waarin de nadruk lag op belangrijke politieke prioriteiten met een grote impact en directe gevolgen voor onze lokale en regionale gemeenschappen. De Green Deal, Europe's Digital Decade en de European Pillar of Social Rights zijn bijvoorbeeld belangrijke concrete beleidsmaatregelen

waarmee we het leven van mensen aanzienlijk kunnen verbeteren.

De Green Deal is een pakket van tientallen beleidsmaatregelen en wetsvoorstellen. Als voorzitter van de CEMR vind ik het goed dat er een holistische en sectoroverschrijdende aanpak wordt gehanteerd om te komen tot een duurzame transitie.

Gemeenten en regio's staan echter voor veel uitdagingen bij de uitvoering van het Green Deal-beleid en dito regelgeving. Ze hebben bv. te weinig technische en financiële middelen, er is geen doeltreffende meerlagige bestuurlijke samenwerking, er is heel wat administratieve rompslomp wat betreft verslaglegging en een rigide uitvoeringskader.

Zonder krachtige acties op lokaal en regionaal niveau kan de Europese Green Deal om tegen 2050 koolstofneutraal te zijn, onmogelijk gehaald worden.

In heel Europa geven lokale en regionale overheden 58% van de publieke klimaatuitgaven uit. Ze geven dus meer uit dan hun centrale regeringen. Bovendien blijkt uit de *analyse van de CEMR* dat zij de enige of gedeelde verantwoordelijkheid dragen voor 68,3% van alle aspecten die in de nationale energie- en klimaatplannen van de lidstaten aan bod komen, zoals de renovatie van scholen en ziekenhuizen of de aanleg van wind- en zonneparken.

Het regelgevend kader van de Green Deal moet flexibel zijn en afgestemd op de verschillende geografische en economische omstandigheden (geen one size fits all, risicogebaseerde aanpak). Europese en nationale regelgeving die lokale expertise en oplossingen ondersteunt en erkent, is niet alleen efficiënter maar ook politiek duurzamer omdat het de steun geniet van een bredere politieke meerderheid en de lokale gemeenschappen eigenaar maakt van de beslissingen die zij op hun grondgebied moeten implementeren".

Wat zijn volgens u de grootste successen van de EU?

Gunn Marit Helgesen: "Er zijn een aantal voorbeelden van hoe de EU toenadering heeft gezocht tot en nu beter samenwerkt met gemeenten en regio's. Dankzij politieke dialogen tussen de EU en lokale en regionale beleidsmakers, samenwerking op verschillende bestuursniveaus, thematische EU-wetgeving, nieuwe mogelijkheden voor rechtstreekse financiering en tools ter ondersteuning van de capaciteitsopbouw op lokaal niveau, kunnen enkele cruciale uitdagingen en behoeften van lokale en regionale overheden beter worden aangepakt.

Naast langdurige en waardevolle initiatieven zoals het *Burgemeestersconvenant*, het *PLAT-FORMA-programma* en de Europese sociale dialoog, zijn er nu ook recentere initiatieven,

zoals het Europese *Urban Initiative*, dat gemeenten ondersteunt met geld van het cohesiebeleid en innovatieacties in het kader van de stedelijke EU-agenda.

Brulocalis informeert en helpt u!

Het Europese Urban Initiative vertaalt zich onder meer in een aantal projectoproepen in onze subsidiedatabank (enkel toegankelijk voor de leden). Zo is er bv. [European Urban Initiative: intercollegiale evaluaties](#), een projectoproep die nog tot 30 april openstaat. Brussel is hier evenwel geen prioriteit. Wel voor [European Urban Initiative: Stad-tot-stad-uitwisselingen \(2023-2027\)](#). Hier is er geen deadline.

Indien u interesse heeft in dit programma, weet dan dat Brulocalis een **cel Europese projecten** in het leven heeft geroepen die haar leden (Brusselse gemeenten en OCMW's) moet helpen projecten op te zetten. Stuur gerust een mail naar het contactpunt met al uw vragen: dla@brulocalis.brussels.

Het is belangrijk dat commissarissen en lokale en regionale politici vaker rechtstreeks met elkaar overleggen over gezamenlijke prioriteiten zodat ze de lokale en regionale behoeften en uitdagingen kunnen bespreken en samen acties op touw kunnen zetten. Dit heeft commissaris Ferreira bv. gedaan over regionaal beleid, vicevoorzitter Dombrowski en commissaris Gentiloni over de *hervorming van de economische governance in de EU*, commissaris Ferreira over de toekomst van het cohesiebeleid¹ en commissaris Sefcovic over de uitvoering van de Green Deal.

De dialoog en de praktijk van multi-level governance werden concreet uitgetest en geïmplementeerd via het *Urban Agenda-initiatief*. Nieuwe lokale uitdagingen op belangrijke beleidsterreinen, variërend van luchtkwaliteit tot nieuwe jobs en vaardigheden en digitale transitie, zijn aangepakt. Deze aanpak, waarbij steden en gemeenten van verschillende grootte, maar ook regio's, lidstaten en de Europese Commissie betrokken waren, heeft bijgedragen aan de totstandkoming van beter EU-beleid en betere EU-regelgeving en aan het vinden van financieringsmogelijkheden die beter zijn afgestemd op lokale behoeften.

Vanwege de wereldwijde crises, de geopolitieke en economische ontwikkelingen en de technologische ontwrichtingen was nieuwe gerichte financiering nodig, zoals de *Recovery and Resilience Facilities* en het *Digital Europe Programme*, en ook meer wetgeving om de gevolgen voor de volksgezondheid en de economische en sociale gevolgen in Europa te kunnen aanpakken.

In veel EU-regelgevingsteksten is rekening gehouden met het standpunt van lokale en regionale overheden. Dat is bijvoorbeeld het geval in verschillende EU-voorstellen die deel uitmaken van het Green Deal-pakket, zoals de *Soil Monitoring Law*. Daarin is rekening gehouden met het subsidiariteitsbeginsel en overleg met lokale en regionale belanghebbenden, of de *richtlijn betreffende de energieprestatie van gebouwen*, waarin nu het belang wordt erkend van de "wijkgerichte aanpak" voor de implementatie van alomvattende verwarmings- en koelingsoplossingen in de wijken. In de *Europese Territoriale Agenda 2030* en in het ontwerpverslag over het cohesiebeleid 2014-2020 worden de lokale en regionale uitdagingen en behoeften ook benadrukt.

Wat is het eerste wat u in de volgende legislatuur gaat doen wanneer de Europese instanties geïnstalleerd zijn?

Gunn Marit Helgesen: "Ondanks al die positieve voorbeelden en praktijken om op voort te bouwen, denk ik dat er nog steeds behoefte is aan een duidelijke langetermijnvisie en een concreet beleid voor gemeenten en regio's op EU-niveau.

Het nieuwe Europees Parlement en de nieuwe Commissie moeten een politieke agenda opstellen waarin de lokale situatie op het terrein wezenlijk wordt meegenomen in de besluitvorming. Dit betekent vooral een versterking van het partnerschapsbeginsel in al het EU-beleid, vooral als het gaat om toekomstige EU-financieringsinstrumenten en investeringsbeleid, en een strikte toetsing van de subsidiariteit en evenredigheid van nieuwe richtlijnen en regelgeving die van invloed zijn op lokale en regionale aangelegenheden.

De implementatie van effectieve subsidiariteitsmechanismen is van vitaal belang om het beleid te verbeteren en vereist een grotere betrokkenheid van lokale en regionale overheden in alle stadia van het EU-besluitvormingsproces. Het is absoluut noodzakelijk om de samenwerking en coördinatie tussen de verschillende bestuursniveaus te bevorderen om openbare diensten te kunnen verlenen die op de behoeften van de burgers inspelen en Europa beter

wapenen tegen toekomstige crises. EU-beleidsmakers moeten erkennen dat lokale en regionale overheden een belangrijke rol spelen bij het bereiken van de ambitieuze EU-doelstellingen. EU-beleidsmakers moeten nauwer samenwerken met lokale en regionale overheden om kernprioriteiten te kunnen realiseren, bijvoorbeeld rond klimaat, energie, digitale transformatie en sociale rechten, en er daarbij voor zorgen dat subnationale uitdagingen en problemen voldoende worden erkend en aangepakt.

Zoals vermeld in de *CEMR call to action*, dringen we aan op een meer permanente dialoog tussen het Europees Parlement en de Commissie en de lokale en regionale overheden, vooral omdat er de komende jaren veel EU-wetgeving geïmplementeerd zal worden".

1. Het debat over het cohesiebeleid leidde onlangs tot de publicatie van een expertiserapport waarin onder andere wordt gewezen op de ontoereikendheid van de territoriale dimensie van bepaalde EU-beleidsmaatregelen. Zie ['Forging a sustainable future together: cohesion for a competitive and inclusive Europe - Report of the high-level group on the future of cohesion policy'](#), februari 2024.